

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CONSTRUCTION AND ARCHITECTURE

бакалавр

(освітній ступінь / educational level)

Кафедра споруд спеціального призначення

«Затверджую/ Approve»

Голова Вченої ради КНУБА

/ КУЛІКОВ Петро /

« 28 » березня 2025, протокол №31

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
WORKING PROGRAM OF THE EDUCATIONAL COMPONENT

Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки

(шифр на назва освітньої компоненти / code and name of the educational component)

Шифр/ code	назва спеціальності, освітньої програми / name of specialty, educational program
-	Усі спеціальності

Мова викладання/ Teaching language: українська

Розробники / Developers:

СКОЧКО Володимир, д.т.н., професор

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання /
surname and initials, academic degree, rank)

(підпис / signature)

КОЖЕДУБ Сергій, к.т.н.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання /
surname and initials, academic degree, rank)

(підпис / signature)

ПОСІКЕРА Андрій

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання /
surname and initials, academic degree, rank)

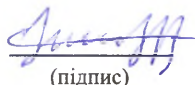
(підпис / signature)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри споруд спеціального призначення.

The work program was approved at the meeting of the chair

Протокол/ Protocol № 2 від / of « 25 » березня 2025 р.

Завідувач кафедри / Head of Chair

(підпис)

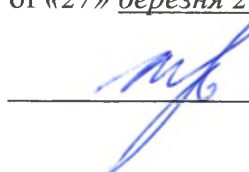
/ СКОЧКО Володимир /

Розглянуто на засіданні навчально-методичної ради університету /

Considered at the meeting of the educationally -methodical commission of the university

Протокол / Protocol № 6 від / of « 27 » березня 2025 р.

Голова НМР / Head of EMC

/ ШПАКОВ Андрій /

**ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ /
EXTRACT FROM THE CURRICULUM PLAN**

РІК ВСТУПУ 2025/2026

Шифр / Code	Назва спеціальності, освітньої програми/ name of specialty, educational program	Форма здобуття ВО / Form of study: денна / full-time										Форма контролю / Form of control	Семестр / Semester	Погодження заступником декана факультету/ Approval by the deputy dean of the faculty		
		Кількість кредитів ECTS/ ECTS credits	Кількість годин / Number of hours							Кількість індивідуальних робіт / Number of individual tasks						
			Всього / Total volume	Аудиторних / Auditory					Самостійна робота / Individual work	КП/ CP	КР/ CW				РГР/ CGW	Конт.роб/ Ind. task
				Разом/ Total volume	у тому числі / including:											
		лекції / lectures	лабораторії / laboratory	практичні / practical												
<i>ВК</i>	Усі спеціальності	3,0	90	60	36	-	24	30	-	-	-	1	<i>Залік диф.</i>	4	-	

Шифр / Code	Назва спеціальності, освітньої програми/ name of specialty, educational program	Форма здобуття ВО / Form of study: дуальна / dual										Форма контролю / Form of control	Семестр / Semester	Погодження заступником декана факультету/ Approval by the deputy dean of the faculty		
		Кількість кредитів ECTS/ ECTS credits	Кількість годин / Number of hours							Кількість індивідуальних робіт / Number of individual tasks						
			Всього / Total volume	Аудиторних / Auditory					Самостійна робота / Individual work	КП/ CP	КР/ CW				РГР/ CGW	Конт.роб/ Ind. task
				Разом/ Total volume	у тому числі / including:											
		лекції / lectures	лабораторії / laboratory	практичні / practical												
<i>ВК</i>	Усі спеціальності	3,0	90	60	36	-	24	30	-	-	-	1	<i>Залік диф.</i>	4	-	

**Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти/
Abstract. The purpose and tasks of the educational component**

Базова загальновійськова підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, організовується та проводиться у відповідності до вимог наказів і директив Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗС України, Курсу стрільб, бойових статутів, статутів Збройних Сил України, настанов, керівництв, посібників, методичних рекомендацій, розроблених на підставі досвіду, отриманого під час ведення бойових дій на території України (раніше – Антитерористичної операції (далі – АТО), Операції об'єднаних сил (далі – ООС)) та цієї Програми.

Загальною типовою програмою передбачено підготовку обсягом 10 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Три кредити ЄКТС опановують у закладах освіти, сім кредитів ЄКТС – у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, навчальних частинах (центрах) Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення, Держспецтрансслужби (далі – навчальні військові частини), закладах освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, а також у регіональних (навчальних) центрах підготовки населення до національного спротиву та тренінгових центрах органів поліції.

Тривалість однієї навчальної години – 45 хвилин.

Самостійна підготовка проводиться у визначений навчальним планом час під керівництвом викладачів та інструкторів.

Метою самостійної підготовки є:

- розширення набутих теоретичних знань з пройденого матеріалу;
- вивчення обов'язків;
- удосконалення практичних навичок із пройденого матеріалу;
- підготовка до наступного навчального дня.

У ході отримання здобувачем освіти знань, набуття навичок та вмінь, необхідних для застосування на практиці, передбачається дотримання методичної послідовності з переходом від відомого до невідомого, від простого до складного для того, щоб поступово нарощувати фізичні та психологічні навантаження.

З метою контролю за якістю засвоєння програми підготовки за суміжними темами та коригування їх змісту після проходження здобувачами відповідних тем, передбачено контрольні заняття.

При викладанні тем застосовуються такі методи контролю: поточний, тематичний, самоконтроль.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до здобувачів освіти на початку вивчення тем.

Пререквізити/ Prerequisites:

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни / Link to the page of the electronic educational and methodological complex of the discipline: <https://org2.knuba.edu.ua/>

Основні терміни та визначення / Key terms and definitions

Вправа – цілеспрямоване й планомірно організоване виконання розумових й практичних дій (прийомів) з метою засвоєння знань, формування та удосконалення практичних умінь та навичок.

Дія(-ї) – виконання чогось, вплив на щось.

Завдання (підзавдання) – чітко визначена дія (-ї), яка (-ї) оцінюється та виконується органом військового управління, військовою частиною (штабом, підрозділом, тимчасово створеним військовим формуванням), здобувача освіти.

Знання здобувача освіти – осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Коригування – зміна навчальних цілей, способів, форм та методів навчання відповідно до отриманих результатів.

Навички здобувача освіти – уміння, доведені внаслідок багаторазових вправ до досконалості виконання.

Норматив – часовий, кількісний і якісний показник виконання окремими здобувачами освіти або підрозділами поставлених завдань, прийомів і дій, пов'язаних із застосуванням зброї та військової техніки у процесі бойової підготовки.

Навчальна дисципліна – система понять про явища, закономірності, закони та теорії будь-якої відповідної сфери діяльності із визначенням потрібного рівня сформованості в тих, хто навчається, певної сукупності знань, умінь і навичок.

Прийом – окрема дія, рух;

Стандарт підготовки – нормативний документ (уніфікований процес), який визначає послідовність досягнення органами військового управління (штабами, військовими частинами, підрозділами), здобувачами освіти оперативних (бойових, спеціальних, індивідуальних) спроможностей до виконання конкретних завдань та визначає критерії їх оцінки. Стандарти підготовки (далі – СТП) поділяються на стандарти індивідуальної (базової загальновійськової, фахової) підготовки (далі – СТІ) та колективної підготовки (далі – СТК) і спрямовуються на досягнення сумісності в підготовці підрозділів Збройних Сил України та держав-членів НАТО.

Тренування – осмислене багаторазове повторення (виконання) вже вивчених вправ (прийомів, дій) з метою їх закріплення (удосконалення).

Уміння здобувача освіти – здатність застосовувати знання для виконання завдань. Уміння поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію).

Перелік скорочень та умовних позначень / List of abbreviations and symbols

Скорочення та умовні позначення	Повні словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
АРЗНМ	Аналіз рівня засвоєння навчального матеріалу
АТО	Антитерористична операція
ЗС України	Збройні Сили України
ООС	Операція об'єднаних сил
РХБ (захист)	Радіаційний, хімічний, бактеріологічний захист
ХБРЯ (захист)	Хімічний, бактеріологічний, радіологічний, ядерний захист
СТП	Стандарт підготовки
СТІ	Стандарт індивідуальної підготовки
СТК	Колективна підготовка
НАТО (НАТО)	North Atlantic Treaty Organization (Організація Північноатлантичного договору)
ВЛК	Військово-лікарська комісія
БЗВП	Базова загальновійськова підготовка
ТЦК та СП	Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки
ВВНЗ	Вищий військовий навчальний заклад
ОВТ	Озброєння та військова техніка
БпЛА	Безпілотний літальний апарат
ТССС	Курс тактичної медицини "Tactical Combat Casualty Care"
АМЗІ	Аптечка медична загальновійськова індивідуальна
ЗІБЗ	Засіб індивідуального бронезахисту
ТФС	Тактична польова допомога (Tactical Field Care)
FPV-дрон	Вид безпілотних літальних апаратів, керування якими здійснюється за допомогою FPV-пілотування
РЕБ	Радіоелектронна боротьба
АЕС	Атомна електростанція
ББМ	Бойова броньована машина
КЯ	Командирський ящик
МГП	Міжнародне гуманітарне право

Зміст курсу підготовки / Training course content:

Розподіл часу / Distribution of time:

№ з/п	Тематичні підмодулі	Всього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Національно-патріотична підготовка	2	1		1
2.	Статути Збройних Сил України	6	1		5
3.	Розвідувальна підготовка	2	2		
4.	Тактична підготовка	14	8		6
5.	Виживання	2	1		1
6.	Міжнародне гуманітарне право	2	1		1
7.	Зв'язок та комунікація	2	1	1	
8.	Військова топографія	4	1	1	2
9.	Інженерна підготовка (мінна безпека)	6	4		2
10.	Домедична допомога	8	6	1	1
11.	Підготовка з РХБЗ (ХБРЯ-захисту)	6	3	1	2
12.	Психологічна підготовка	6	2	2	2
13.	Вогнева підготовка	30	5	18	7
	Всього:	90	36	24	30

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ОСНОВИ ПРАВОВОЇ ТА ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

➤ **Тематичний підмодуль 1: НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1.1. Ми – українці: важливість захисту національної ідентичності та свободи.	2	1		1
	Всього:	2	1		1

Лекція №1 (1 година)

Тема 1.1. Ми – українці: важливість захисту національної ідентичності та свободи.

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, як патріота України.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- українську національну ідентичність та її ознаки: мову, культуру, традиції, адміністративно-територіальний устрій держави та природні ресурси. Визначальні історичні постаті, які внесли значний вклад у формування та становлення української нації.

Методичні рекомендації:

Керівник заняття розповідає про українську національну ідентичність та її ознаки: мову, культуру, традиції, адміністративно-територіальний устрій держави та природні ресурси. Звертає увагу, як у ході революції уперше у новітній історії український народ утвердив себе як політичну націю і створив незалежну українську державу. Доводить інформацію про визначальні історичні постаті, які внесли значний вклад у формування та становлення української нації. Показ відеороликів про успішні дії військовослужбовців під час ведення бойових дій із наголошенням, що якісна підготовка впливає на результат, веде до перемоги.

➤ **Тематичний підмодуль 2: СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1	Тема 2.1. Обов'язки та права військовослужбовців	2			2
2	Тема 2.2. Взаємовідносини між військовослужбовцями	2	1		1
3	Тема 2.3. Військова дисципліна, заохочення та дисциплінарні стягнення	2			2
Всього:		6	1		5

Тема 2.1. Обов'язки та права військовослужбовців (2 години, самостійна підготовка).

Підтема 2.1.1. Зміст Військової присяги. Основні принципи військової служби. Загальні обов'язки військовослужбовців (1 година).

Методичні рекомендації:

Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з основними положеннями Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття. Вивчають зміст Військової присяги.

Особлива увага приділяється принципам військової служби (вірності, єдності, відповідальності, добросовісності, неупередженості та професіоналізму).

Підтема 2.1.2. Загальні обов'язки військовослужбовців (1 година).

Методичні рекомендації:

Здобувачі вищої освіти самостійно вивчають положення Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України в розрізі теми заняття.

Лекція №1 (продовження) – (1 година)

Тема 2.2. Взаємовідносини між військовослужбовцями.

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладі освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати вимоги статей статуту в повсякденній діяльності та під час дії воєнного стану.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

- вимоги статутів Збройних Сил України;
- загальні обов'язки, права та відповідальність військовослужбовців.

вміти:

- особисто виконувати вимоги статутів Збройних Сил України;
- застосовувати вимоги статутів Збройних Сил України в повсякденній діяльності підрозділу.

Методичні рекомендації:

Здобувачі освіти самостійно ознайомлюються з основними положеннями Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття. Вивчають зміст Військової присяги.

Особлива увага приділяється принципам військової служби (вірності, єдності, відповідальності, добросовісності, неупередженості та професіоналізму).

Здобувачі освіти самостійно вивчають положення Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України в розрізі теми заняття.

Заняття проводиться під керівництвом викладача. До здобувачів освіти доводяться основні положення Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття.

Здобувачі освіти самостійно вивчають положення Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України в розрізі теми заняття.

Здобувачі освіти самостійно ознайомлюються з основними положеннями Дисциплінарного статуту ЗС України в розрізі теми заняття.

Здобувачі освіти самостійно ознайомлюються зі статтями Кримінального кодексу України у військовій сфері. Вивчення обов'язків військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни та статей Кримінального кодексу України у військовій сфері.

Тема 2.3. Військова дисципліна, заохочення та дисциплінарні стягнення (2 години, самостійна підготовка).

Підтема 2.3.1. Військова дисципліна, її суть та значення. Обов'язки військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни. Заохочення, які застосовуються до солдат. Дисциплінарні стягнення, які накладаються на солдатів (1 година).

Методичні рекомендації:

Здобувачі освіти самостійно ознайомлюються з основними положеннями Дисциплінарного статуту ЗС України в розрізі теми заняття.

Підтема 2.3.2. Ознайомлення зі статтями Кримінального кодексу України у військовій сфері. Вивчення обов'язків військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни та статей Кримінального кодексу України у військовій сфері (1 година).

Методичні рекомендації:

Здобувачі вищої освіти самостійно ознайомлюються зі статтями Кримінального кодексу України у військовій сфері. Вивчення обов'язків військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни та статей Кримінального кодексу України у військовій сфері.

➤ **Тематичний підмодуль 3: РОЗВІДУВАЛЬНА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 3.1. Розвідувальні ознаки розташування противника ділянка місцевості та тактики ведення ним бойових дій	2	2		
	Всього:	2	2		

Лекція №2 (2 години):

Тема 3.1. Розвідувальні ознаки розташування противника ділянка місцевості та тактики ведення ним бойових дій

Підтема 3.1.1. Розвідувальні ознаки розташування ділянки місцевості (території) на якій розташоване озброєння та бойова техніка, танки, гармати, пункти управління FPV БпЛА, установок ПТКР, кулемети, гранатомети, станцій радіолокаційної розвідки. Ознайомлення з тактикою дій противника.

Підтема 3.2. Види ворожих безпілотних літальних апаратів (далі – БпЛА), дронів-камікадзе, їх характеристики та порядок протидії їм.

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який спроможний застосовувати знання щодо ведення розвідки, виявлення і оцінювання противника.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- розвідувальні ознаки розташування ділянки місцевості (території) на якій розташоване озброєння та бойова техніка, танки, гармати, пункти управління FPV БпЛА, установок ПТКР, кулемети, гранатомети, станцій радіолокаційної розвідки;
- основні засоби ураження, які застосовує противник у війні проти України;

вміти:

- аналізувати інформацію отриману в ході спостереження.

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться під керівництвом викладача (інструктора). Здобувачам вищої освіти демонструють навчальні (документальні) фільми, фото, аерознімки з ознаками розташування на місцевості озброєння та військової техніки (далі – ОВТ), стрілецької зброї, станцій радіолокаційної розвідки противника, доводять до них тактику застосування механізованих, танкових, артилерійських підрозділів противника в наступі чи обороні, їх організаційно-штатну структуру.

Вони ознайомлюються із основними способами ведення бойових дій, які застосовує противник у наступі чи обороні.

Здобувачам освіти демонструють навчальні (документальні) фільми, фото, знімки з ворожими БПЛА та тактику їхніх дій.

Здобувачі ознайомлюються з призначенням, бойовими можливостями ворожих БПЛА та розвідувально-ударних дронів. До них доводять основні принципи з протидії ворожим БПЛА та дронам-камікадзе.

➤ **Тематичний підмодуль 4: ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 4.1. Організація та структура підрозділів родів військ СВ ЗС України	6	4		2
2.	Тема 4.2. Дії солдата в оборонному бою	4	2		2
3.	Тема 4.3. Дії солдата в наступі	4	2		2
Всього:		14	8		6

Лекція №3 (2 години):**Тема 4.1. Організація та структура підрозділів родів військ СВ ЗС України**

Підтема 4.1.1. Призначення та бойові можливості механізованих, танкових, артилерійських підрозділів і підрозділів ППО СВ ЗС України, їх організаційно-штатна структура. Озброєння механізованого відділення

Підтема 4.1.2. Вивчення обов'язків солдата в бою, спостерігача, піднощика боєприпасів

Лекція №4 (2 години):**Тема 4.1. Організація та структура підрозділів родів військ СВ ЗС України**

Підтема 4.1.3. Призначення, класифікація, бойові можливості, форми, способи, основні тактичні прийоми застосування БПЛА

Підтема 4.1.4. Вивчення обов'язків солдата в бою, спостерігача, піднощика боєприпасів (продовження)

Лекція №5 (2 години):**Тема 4.2. Дії солдата в оборонному бою**

Підтема 4.2.1. Порядок дій солдата в оборонному бою, під час ведення вогню та відбиття наступу противника. Порядок знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони. Порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), алгоритм дії у випадку обходу противником з флангу або виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника

Підтема 4.2.2. Експлуатація інженерних оборонних споруд

Лекція №6 (2 години):**Тема 4.3. Дії солдата в наступі**

Підтема 4.3.1. Порядок дій у наступальному бою, завдання стрільця у складі механізованого відділення під час ведення наступального бою. Зайняття вихідного положення для наступу й підготовка до атаки. Порядок дій у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню противника та застосування ударних БпЛА. Порядок виходу у фланг противника та штурму траншеї. Порядок застосування наступальних (оборонних) гранат під час наступу. Завдання вогневої (маневреної) групи

Підтема 4.3.2. Подолання інженерних оборонних споруд противника

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладі освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати положення загальновійськового бою з урахуванням територіальних принципів побудови оборони України та противника, виконувати переміщення на полі бою у складі бойових груп в основних видах бою з урахуванням досвіду застосування підрозділів під час воєнних дій на території України.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

- основи загальновійськового бою;
- територіальні принципи побудови оборони України та противника;
- призначення та бойові можливості механізованих, танкових, артилерійських підрозділів і підрозділів ППО СВ ЗС України; організаційно-штатну структуру та озброєння механізованого відділення; призначення, класифікація, бойові можливості, форми, способи, основні тактичні прийоми застосування БпЛА, основні демаскуючі ознаки, слабкі місця БпЛА та можливості їх виявлення; порядок дій солдата в оборонному бою, під час ведення вогню та відбиття наступу противника; порядок знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони; порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), алгоритму дій у випадку обходу противником з флангу або виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника; порядок дій у наступальному бою,

вміти:

- виконувати обов'язки солдата в оборонному бою, під час ведення вогню та відбиття наступу противника; знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони;
- виконувати порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну); у випадку обходу противником з флангу або виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника, або вогневої (маневреної) групи;
- виконувати завдання стрільця у складі механізованого відділення під час ведення наступального бою; завдання вогневої (маневреної) групи;
- займати вихідне положення для наступу й підготовка до атаки;
- виконувати порядок дій у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню противника та застосування ударних БпЛА;
- виконувати порядок дій у випадку виходу у фланг противника та штурму траншеї, а також при застосуванні наступальних (оборонних) гранат під час наступу.

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в навчальному класі під керівництвом викладача (інструктора).
Здобувачі освіти ознайомлюються з:

- з призначенням та бойовими можливостями механізованих, танкових, артилерійських підрозділів і підрозділів ППО СВ ЗС України їх організаційно-штатною структурою.
- з призначенням БпЛА, їх класифікацією та бойовими можливостями, формами, способами, основними тактичними прийомами застосування БпЛА;

- основними демаскуючими ознаками (слабкими місцями) БпЛА та способами їх виявлення;
- рекомендаціями щодо знешкодження БпЛА.

Для здобувачів освіти демонструють навчальні ролики із застосування БпЛА.

Здобувачі освіти вивчають обов'язки стрільця, піднощика боєприпасів, спостерігача.

Здобувачі освіти:

- ознайомлюються з порядком дій під час ведення вогню та відбиття нападу противника;
- вивчають порядок дій за сигналами оповіщення;
- розглядають порядок знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони, способи пересування залежно від рельєфу місцевості;
- вивчають порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну).

Здобувачам освіти доводять порядок дій у випадку обходу противником з флангу, виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника.

До здобувачів освіти доводиться інформація про порядок дій стрільця у складі механізованого відділення під час ведення наступального бою та схематично демонструються можливі варіанти дій. Доводиться порядок дій у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню та застосування ударних БпЛА противником; порядок виходу у фланг противника та штурму траншеї; порядок застосування наступальних (оборонних) гранат під час наступу; завдання вогневої (маневреної) групи.

Особлива увага приділяється питанням взаємовиручки та узгодженості дій у складі підрозділу.

➤ **Тематичний підмодуль 5: ВИЖИВАННЯ**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 5.1. Забезпечення життєдіяльності	2	1		1
	Всього:	2	1		1

Лекція №7 (2 години, з яких 1 година – Тема 5.1. та 1 година – Тема 6.1):

Тема 5.1. Забезпечення життєдіяльності в польових умовах

Підтема 5.1.1. Забезпечення життєдіяльності в польових умовах (2 години).

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати прийоми та способи забезпечення життєдіяльності в автономних умовах, протидії впливу природних факторів на людину, переміщення у пішому порядку на великі відстані.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- порядок організації переміщення пересування на території, яка контролюється противником;
- основні заходи забезпечення життєдіяльності в автономних умовах;

вміти:

- організувати та облаштовувати місця розташування для малого підрозділу в умовах можливої зустрічі з противником;
- протидіяти впливу природних умов на організм людини.

Методичні рекомендації: Заняття проводять під керівництвом викладача (інструктора). Здобувачів освіти ознайомлюють з базовими принципами забезпечення життєдіяльності в польових умовах, вибору місця та обладнання укриття, добування вогню без сірників, водозабезпечення військовослужбовців під час виконання бойових завдань. Демонструють макети вогнищ, фільтрів для очищення води та місць відпочинку.

➤ **Тематичний підмодуль 6: МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1	Тема 6.1. Міжнародне гуманітарне право та його норми із захисту жертв війни	2	1		1
	Всього:	2	1		1

Лекція №7 (2 години, з яких 1 година – Тема 5.1. та 1 година – Тема 6.1):

Тема 6.1. Міжнародне гуманітарне право та його норми із захисту жертв війни

Підтема 6.1.1. Основні терміни та поняття МГП. Поводження з військовополоненими.

Відповідальність військовослужбовців за порушення норм МГП, зокрема з питань поведінки з військовополоненими

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати знання норм міжнародного гуманітарного права; розуміти порядок проходження військової служби, притягнення військовослужбовців до кримінальної, адміністративної та матеріальної відповідальностей.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні терміни та поняття МГП;
- відповідальність військовослужбовців за порушення норм МГП.

вміти:

- поводитися з військовополоненими.

Методичні рекомендації: Заняття проводиться у формі лекції під керівництвом викладача (інструктора). До здобувачів освіти доводяться основні вимоги наказу Міністра оборони України від 23.03.2017 №164 “Про затвердження інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України”.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ

➤ **Тематичний підмодуль 7: ЗВ'ЯЗОК ТА КОМУНІКАЦІЯ**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 7.1. Військова комунікація	1	1		
2.	Тема 7.2. Основи зв'язку	1		1	
	Всього:	2	1	1	

Лекція №8 (2 години, з яких 1 година – Тема 7.1 та 1 година – Тема 8.1):

Тема 7.1. Військова комунікація

Підтема 7.1.1. Військова комунікація – як джерело всеобізнаності. Вертикальна та горизонтальна комунікація

Підтема 7.1.2. Інженерні споруди та обладнання засобів зв'язку

Практичне заняття №1 (2 години, з яких 1 година – Тема 7.2. та 1 година – Тема 8.2):

Тема 7.2. Основи зв'язку

Підтема 7.2.1. Способи зв'язку та вимоги до них. Тактичні сигнальні жести

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який знає основні способи зв'язку, які використовуються в ході ведення бойових дій та мову жестів.

знати:

- основні способи зв'язку, тактичні сигнальні жести;
- правила ведення переговорів, правила користування засобами зв'язку, порядок дій під час застосування противником засобів РЕБ.

вміти:

- використовувати основні способи зв'язку, тактичні сигнальні жести;
- усувати типові помилки під час експлуатації радіостанцій, що виводять їх з ладу.

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться під керівництвом викладача (інструктора). Здобувачам освіти наголошується на важливості комунікації, наводять приклади військової комунікації, які в бойовій обстановці відіграли роль в досягненні результату та приклади з відсутністю комунікації та наслідків (до яких це може призвести).

Здобувачам освіти доводяться основні способи зв'язку, які використовуються в ході ведення бойових дій, мова жестів, яка застосовується в ситуаціях безпосереднього контакту з ворогом, у той же час як інші засоби зв'язку застосовувати дуже важко, які є демаскуючим фактором. Вивчають розподіл жестів: накази, сповіщення, позначення, шифкування.

➤ **Тематичний підмодуль 8: ВІЙСЬКОВА ТОПОГРАФІЯ**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 8.1. Топографічні карти. Орієнтування на місцевості	4	1	1	2
Всього:		4	1	1	2

Лекція №8 (2 години, з яких 1 година – Тема 7.1 та 1 година – Тема 8.1):

Тема 8.1. Топографічні карти. Орієнтування на місцевості (теоретична частина)

Підтема 8.1.1. Місцевість та її елементи. Топографічні карти Збройних Сил України

Підтема 8.1.2. Орієнтування на місцевості за допомогою небесних світил, компаса, годинника, карти та місцевих предметів

Практичне заняття №1 (2 години, з яких 1 година – Тема 7.2. та 1 година – Тема 8.2):

Тема 8.2. Топографічні карти. Орієнтування на місцевості (практична частина)

Підтема 8.2.1. Місцевість та її елементи. Топографічні карти Збройних Сил України

Підтема 8.2.2. Орієнтування на місцевості за допомогою небесних світил, компаса, годинника, карти та місцевих предметів

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який вміє орієнтуватися на місцевості.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- орієнтування на місцевості за допомогою небесних світил, компаса, годинника, карти та місцевих предметів;

вміти:

- орієнтуватися на незнайомій місцевості за картою та без карти, здійснювати планування та рухатися за визначеним маршрутом.

Обов'язковим є систематичне закріплення набутих знань та вмінь під час практичних (польових) занять шляхом виконання вправ з визначення свого місцезнаходження, орієнтування карти, орієнтування на місцевості за допомогою карти, вимірювання кутів і відстаней на карті та місцевості тощо.

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора). Під час заняття до здобувачів освіти доводить інформацію про предмет і завдання військової топографії, місцевість та її елементи, основні види місцевості, їх тактичні властивості, способи вивчення місцевості, а також про призначення, масштаби та характеристики топографічних карт.

На занятті до здобувачів освіти доводить інформація про способи орієнтування на місцевості, а також ними відпрацьовуються завдання з визначення сторін світу різними способами.

➤ **Тематичний підмодуль 9: ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 9.1. Інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БпЛА	2	1		1
2.	Тема 9.2. Протитанкові та протипіхотні міни. Інженерні загородження, їх встановлення, знешкодження та подолання.	3	2		1
3.	Тема 9.3. Мінна безпека.	1	1		
	Всього:	6	4		2

Лекція №9 (2 години):**Тема 9.1. Інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БпЛА**

Підтема 9.1.1. Типи фортифікаційних та інших споруд спеціального (оборонного) призначення.

Підтема 9.1.2. Порядок вибору місця обладнання одиночного окопу для стрільби.

Особливості вибору місця обладнання парного окопу. Послідовність їх фортифікаційного обладнання в комплексі із застосуванням сканера (детектора) виявлення БпЛА. Сутність маскуванню. Принципи та основні правила маскуванню

Підтема 9.1.3. Основи проектування фортифікаційних та інших споруд спеціального (оборонного) призначення.

Підтема 9.1.4. Влаштування та експлуатація окопів.

Підтема 9.2.5. Засоби маскуванню та демаскуванню теплового випромінювання.

Тема 9.2. Мінна безпека

Підтема 9.2.1. Класифікація вибухонебезпечних предметів (саморобних вибухових пристроїв) та можливі місця їх встановлення, види тротилових шашок, підрильники, різновиди детонуючих шнурів. Заходи безпеки при поводженні з вибуховими речовинами. Порядок дій на замінованій ділянці місцевості та порядок виходу з неї. Дії при падінні поруч позиції ударних та розвідувальних БпЛА

Підтема 9.2.2. Сучасні боєприпаси, особливості їх застосування, навантаження та впливи на споруди.

Підтема 9.2.3. Складування, перенесення та техніка безпеки поводження з боєприпасами.

Лекція №10 (2 години):**Тема 9.3. Протитанкові та протипіхотні міни. Інженерні загородження, їх встановлення, знешкодження та подолання.**

Підтема 9.3.1. Протитанкові та протипіхотні міни, їх характеристика, будова, порядок встановлення та знешкодження. Невибухові інженерні загородження, їх

улаштування та подолання. Дії у випадку падіння біля позиції ударних та розвідувальних БпЛА

Підтема 9.3.2. Інженерні загородження, їх встановлення, знешкодження та подолання.

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладі освіти є підготовка здобувача освіти, який знає типи фортифікаційних та інших споруд спеціального (оборонного) призначення; заходи безпеки при поводженні з вибуховими речовинами; засоби маскуванню позицій в умовах застосування противником розвідувальних і ударних БпЛА та маскуванню теплового випромінювання. Завдання, що виконують інженерні підрозділи. Порядок дій на замінованій ділянці місцевості та порядок виходу з неї.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

- типи фортифікаційних та інших споруд спеціального (оборонного) призначення;
- інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БпЛА;
- протитанкові та протипіхотні міни, їх характеристика, будова, їх установа та знешкодження, інженерні загородження, їх утримання та подолання;
- заходи безпеки при поводженні з вибуховими речовинами.

вміти:

- визначати тип та основні характеристики фортифікаційних та інших споруд спеціального (оборонного) призначення;
- вибирати місця для обладнання та обладнання одиночного окопу для стрільби, маскувати, парного окопу;
- переносити та складувати вибухові речовини.

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора). У ході заняття до здобувачів освіти доводиться порядок моніторингу обстановки в небі, зокрема з використанням сканера (детектором) для виявлення БпЛА під час обладнання позиції. Порядок та послідовність вибору місця обладнання одиночного окопу для стрільби, парного окопу, їх фортифікаційні обладнання (розміри) та порядок маскуванню.

Під час теоретичного заняття здобувачам освіти доводиться інформація про види невибухових інженерних загороджень і порядок їх улаштування. Призначення, тактико-технічні характеристики, загальну будову, принцип дії протипіхотних та протитанкових мін.

Під час теоретичного заняття здобувачам освіти доводиться інформація про класифікацію вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових пристроїв та можливі місця їх встановлення. Порядок дій на замінованій ділянці місцевості та порядок виходу з неї. Дії при падінні поруч позиції ударних та розвідувальних БпЛА.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ

➤ **Тематичний підмодуль 10: ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 10.1. Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (СУФ)	4	3	1	
2.	Тема 10.2. Тактична польова допомога ТФС	4	3		1
	Всього:	8	6	1	1

Лекція №11 (2 години):

Тема 10.1. Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (CUF)

Підтема 10.1.1. Вступ до протоколу курсу тактичної медицини “Tactical Combat Casualty Care”. Призначення, склад, правила використання АМЗІ

Підтема 10.1.2. Ознайомити з домедичною допомогою на етапі “допомога під вогнем/під загрозою” (Care under fire/Threat, CUF)

Лекція №12 (2 години):

Тема 10.1. Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (CUF) (продовження)

Підтема 10.1.2. Способи та методи евакуації.

Тема 10.2. Тактична польова допомога TFC (Tactical Field Care)

Підтема 10.2.1. Принципи та застосування допомоги в польових умовах (TFC)

Лекція №13 (2 години):

Тема 10.2. Тактична польова допомога TFC (Tactical Field Care) (продовження)

Підтема 10.2.2. Здійснення огляду масових кровотеч у тактичних умовах

Підтема 10.2.3. Прохідність дихальних шляхів

Практичне заняття №2 (2 години, з яких 1 година – самостійна робота в аудиторії):

Тема 10.3. Практичні дії з домедичної допомоги в польових умовах

Підтема 10.3.1. Способи та методи евакуації одним рятувальником.

Підтема 10.3.2. Здійснення огляду масових кровотеч

Підтема 10.3.3. Здійснення огляду дихальних шляхів

Підтема 10.3.4. Накладання турнікетів на етапі “допомога під вогнем”

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладі освіти є підготовка здобувача освіти який здатний надавати домедичну допомогу при пораненнях та травмах під час виконання службових (бойових) функцій і завдань.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

- алгоритм домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем/під загрозою” (Care under fire/Threat, CUF); способи та методи евакуації;
- принципи та застосування допомоги в польових умовах (TFC)

вміти:

- здійснювати евакуацію одним рятувальником: за лямки, під пахви, за пасок, модифікований метод пожежника;
- здійснювати евакуацію двома рятувальниками: за лямки, під пахви, за пасок і шию;
- надавати першу допомогу при пораненнях, кровотечах, отруєннях та інших бойових ураженнях з використанням АМЗІ та табельних засобів;
- готувати та здійснювати медичну евакуацію;
- здійснювати огляд постраждалого на наявність масивних кровотеч у тактичних умовах;
- перевіряти прохідність дихальних шляхів.

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора) з використанням наочних засобів навчання.

Довести до відома здобувачів освіти інформацію про основні причини смертей на полі бою, яких можна уникнути, та заходи для збільшення виживання. Визначити фази надання допомоги в ТССС та пріоритети під час кожної з них.

Вивчити принципи надання допомоги в бойовій та небойовій обстановці на різній місцевості. Зазначити роль немедичного особового складу під час надання допомоги в

тактичних умовах. Окреслити ключові фактори впливу на надання допомоги в тактичних умовах. Наголосити на важливості тренувань з домедичної підготовки. Схарактеризувати три основні цілі ТССС.

Вивчити призначення, склад, правила використання АМЗІ.

Визначити роль вогневої переваги та стримування небезпеки, а також вплив тактичної обстановки на надання допомоги. Окреслити порядок дії, перед наданням допомоги пораненому, для запобігання додатковим втратам. Визначити пріоритети та алгоритм дії для допомоги пораненому під вогнем та при його транспортування. Наголосити на важливості швидкого накладання турнікету на кінцівки для контролю критичних кровотеч при наданні допомоги під вогнем. Продемонструвати на собі накладання турнікету однією рукою під вогнем. Продемонструвати накладання турнікету пораненому двома руками під вогнем. Довести інформацію щодо способів перетягування/перенесення пораненого одним бійцем та двома під вогнем, їх переваги та недоліки. Продемонструвати перетягування/перенесення пораненого одним бійцем під вогнем. Продемонструвати перетягування/перенесення пораненого під вогнем двома бійцями.

До здобувачів освіти довести способи накладання турнікетів. У подальшому практичні знання та вміння удосконалюються на заняттях з тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Здобувачам освіти пояснюються методи та способи евакуації. У подальшому практичні знання та вміння вдосконалюються на заняттях із тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Здобувачам освіти пояснюються визначення важливості охорони та безпеки постраждалого під час тактичного польового догляду. Розгляд принципів витягування постраждалого з місця поранення з урахуванням специфіки підрозділу. Наголосити на важливості з'ясування способів передачі інформації про постраждалого до командування або медичного персоналу. З'ясувати інформацію про тактичну обстановку та постраждалого, релевантну для передачі. Довести принципи сортування під час ТФС.

Визначити кровотечі, що загрожують життю. Наголосити на важливість якнайшвидшого накладання турнікета на кінцівку для контролю кровотечі, що загрожує життю. Визначити місця на тілі людини, де можна застосовувати прямий та непрямий тиск для зупинки кровотеч. Продемонструвати правильне накладання турнікету. Визначити ризики застосування імпровізованого турнікету. Продемонструвати правильне виконання тампонади гомеостатичним бинтом. Здійснити перевірку ефективності накладеного турнікета.

Відпрацювати 4 оперативні процедури безпеки у фазі “тактична польова допомога”. Навчитися створювати прямий та непрямий тиск на місце поранення для контролю масивної кровотечі. Відпрацювати техніку накладання турнікету (5-8см). Навчитися проводити тампонаду вузлових поранень гемостатичним бинтом. Сформувати правильну техніку накладання тиснучих пов'язок.

Розпізнати ознаки обструкції дихальних шляхів. Продемонструвати відкриття дихальних шляхів закиданням голови/підняттям підборіддя чи відведенням щелепи. Продемонструвати переведення пораненого у стабільне бокове положення в тактичних умовах.

Навчити техніки перевірки дихання “чую-бачу-відчуваю”; техніки закидання голови та підйому підборіддя, витягування щелепи; пересуванню пораненого в стабільні положення.

➤ **Тематичний підмодуль 11: ПІДГОТОВКА З РХБЗ (ХБРЯ-захисту)**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 11.1. Уражаючі фактори зброї масового ураження	3	2		1

2	Тема 11.2. Засоби індивідуального захисту. Дії особового складу на зараженій місцевості	3	1	1	1
	Всього:	6	3	1	2

Лекція №14 (2 години):

Тема 11.1. Уражаючі фактори зброї масового ураження.

Підтема 11.1.2. Ознаки ядерного вибуху, хімічної атаки й застосування бойових біологічних речовин

Практичне заняття №3 (2 години, з яких 1 година – теоретична частина):

Тема 11.2. Засоби індивідуального захисту. Дії особового складу на зараженій місцевості

Підтема 11.2.1. Протигаз, загальновійськовий захисний комплект та їх використання.

Сигнали оповіщення про радіаційне, хімічне зараження та порядок дії особового складу у разі їх отримання. Дії особового складу на зараженій місцевості та під час застосування противником скидів з БпЛА ручних газових гранат

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний здійснювати заходи радіаційного, хімічного, біологічного (РХБ) захисту, спрямованих на захист підрозділів від застосування зброї масового ураження і наслідків руйнування об'єктів підвищеної небезпеки у різних умовах обстановки, формування у нього психологічної стійкості при діях у складних умовах сучасного бою.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

- ознаки ядерного вибуху, хімічної атаки й застосування бойових біологічних речовин;
- засоби індивідуального захисту;
- дії на зараженій місцевості.

вміти:

- користуватися протигазом та загальновійськовим захисним комплектом;
- одягати протигаз, загальновійськовий захисний комплект;
- діяти за сигналом “Хімічна тривога”.

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора). У його першій частині заняття здобувачам доводиться інформація щодо ознак ядерного вибуху, застосування брудних боєприпасів, хімічної атаки й застосування бойових біологічних речовин, а також стосовно шкоди, яку завдають уражаючі фактори ядерної зброї, та способи захисту від неї.

У другій частині заняття вивчаються знаки, які використовуються для позначення районів забруднення, способи визначення рівня забруднення за допомогою приладів і пристосувань.

У третій частині заняття здобувачам освіти доводиться інформація щодо призначення, будови протигазу та складу комплекту загальновійськового захисного комплекту, демонструють порядок користування протигазом та загальновійськовим захисним комплектом.

У четвертій частині заняття здобувачі освіти тренуються користуватися протигазом та загальновійськовим захисним комплектом, виконують нормативи із ЗЗМУ №1, 4а, 4б, 8.

Удосконалення знань, умінь та навичок здійснюється під час самостійної підготовки здобувачів освіти.

➤ **Тематичний підмодуль 12: ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 12.1. Способи та методи психічної саморегуляції. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку.	6	2	2	2
	Всього:	6	2	2	2

Лекція №15 (2 години):

Тема 12.1. Способи та методи психічної саморегуляції. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку (теоретична частина)

Підтема 12.1.1. Прийоми психічної саморегуляції

Підтема 12.1.2. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку

Практичне заняття №4 (2 години):

Тема 12.2. Способи та методи психічної саморегуляції. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку (практична частина)

Підтема 12.2.1. Прийоми психічної саморегуляції

Підтема 12.2.2. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку

Метою вивчення теми під час курсу теоретичної підготовки у закладах освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати прийоми та способи психологічного налаштування (саморегуляції) для виконання поставлених завдань.

За результатами вивчення теми здобувачі освіти повинні:

знати:

- способи та методи психічної саморегуляції;

вміти:

- надавати першу психологічну допомогу та самопомогу.

Методичні рекомендації:

Заняття проводити в “колі довіри” під керівництвом викладача (інструктора). Здобувачі ознайомлюються зі стресовими станами, способами та методами саморегуляції, застосовують їх на практиці їх на практиці. Наприкінці заняття проводиться груповий дебрифінг із заслуховуванням кожного здобувача освіти та самооцінкою особистих відчуттів.

Здобувачів ознайомлюють із психічними реакціями людини, вони вивчають картки першої психологічної допомоги, виконують практичні вправи з психологічної допомоги. Наприкінці заняття проводиться груповий дебрифінг із заслуховуванням кожного здобувача освіти та оцінюванням їх дій.

➤ **Тематичний підмодуль 13: ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА**

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 13.1. Стрілецька зброя	6	3	1	2
2.	Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї	16	1	13	2
3.	Тема 13.3. Ручні гранати	8	1	4	3
	Усього:	30	5	18	7

Лекція №16 (2 години):

Тема 13.1. Стрілецька зброя

Підтема 13.1.1. Види стрілецької зброї, які знаходяться на озброєнні механізованих (мотопіхотних) військових частин Сухопутних військ Збройних Сил України. Призначення, ТТХ, принципи її застосування

Підтема 13.1.2. Призначення, будова автомата АК-74 та його модифікацій. Робота частин та механізмів при заряджанні та пострілі. Огляд і підготовка автомата АК-74 до стрільби. Спорядження магазину, заряджання й розряджання автомата, постановка на запобіжник. Догляд за індивідуальною зброєю, її утримання та зберігання. Можливі затримки й несправності під час стрільби, способи їх усунення.

Лекція №17 (2 години):

Тема 13.1. Стрілецька зброя (продовження)

Підтема 13.1.3. Призначення, характеристика та будова коліматорних, оптичних денних та нічних прицілів (в тому числі іноземного виробництва). Порядок користування прицілами, догляду за ними та зберігання

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї

Підтема 13.2.1. Призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї. Нормальні (табличні) умови стрільби. Особливості визначення вихідних установок для стрільби з автомату по повітряним цілям. Вивчення правил стрільби та вирішення вогневих завдань

Лекція №18 (2 години, з яких 1 година – самостійна робота в аудиторії):

Тема 3.3. Ручні гранати

Підтема 13.3.1. Призначення, будова та принцип дії ручних гранат. Навчання правильному метанню гранати на дальність та влучність із різних положень

Практичне заняття №5 (2 години):

Тема 13.1. Стрілецька зброя (практична частина)

Підтема 13.1.3. Огляд і підготовка автомата АК-74 до стрільби. Спорядження магазину, заряджання й розряджання автомата, постановка на запобіжник. Можливі затримки й несправності під час стрільби, способи їх усунення.

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 13.2.2. Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю)

Практичне заняття №6 (2 години):

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 13.2.3. Відпрацювання утримання зброї в різних положеннях

Практичне заняття №7 (2 години):

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 13.2.4. Поводження зі зброєю

Практичне заняття №8 (2 години):

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 13.2.5. Вирішення вогневих завдань (2 години).

Практичне заняття №9 (2 години):

Тема 13.2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 13.2.6. Навчання кучності стрільби з різних положень на навчально-тренувальних засобах

Практичне заняття №10 (2 години):

Тема 20.1. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 20.2.6. Навчання кучності стрільби з різних положень на навчально-тренувальних засобах (продовження)

Практичне заняття №11 (2 години):

Тема 20.1. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (практична частина)

Підтема 20.2.6. Навчання кучності стрільби з різних положень на навчально-тренувальних засобах (продовження)

Практичне заняття №12 (2 години):

Тема 13.3. Ручні гранати

Підтема 13.3.2. Метання навчально-імітаційних гранат у пішому порядку

Підтема 13.3.3. Порядок дій особового складу під час швидкісного метання гранат

Практичне заняття №13 (2 години):

Тема 20.1. Ручні гранати

Підтема 13.3.4. Особливості метання ручних гранат в лісній місцевості, в урбанізованій місцевості

Підтема 13.3.5. Особливості підготовки до метання ручної кумулятивної гранати

Метою вивчення тем під час курсу теоретичної підготовки у закладі освіти є підготовка здобувача освіти, який здатний застосовувати стрілецьку зброю, гранатомети, вміти вести вогонь з неї для виконання поставлених бойових завдань.

За результатами вивчення тем здобувачі освіти повинні:

знати:

призначення, тактико-технічні характеристики, бойові властивості, загальну будову, принцип дії, порядок неповного розбирання і збирання після неповного розбирання, а також порядок обслуговування після стрільби;

призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї; нормальні (табличні) умови стрільби; особливості визначення вихідних установок для стрільби з автомату по повітряним цілям; призначення, будова та принцип дії ручних гранат;

порядок спостереження за полем бою та вибору цілі, вихідні установки для кожного виду зброї, порядок ведення та коректування вогню, способи цілевказівки;

основи управління вогнем та порядок постановки вогневих завдань підрозділу; порядок застосування нічних стрілецьких прицілів та приладів спостереження; заходи безпеки при поводженні зі стрілецькою зброєю та гранатами.

вміти:

застосовувати зброю;

проводити перевірку бою зброї та приведення її до нормального бою на різних відстанях;

виконувати:

підготовчу вправу “Навчання кучності стрільби з положення “лежачи” на відстані 25 м”;

підготовчу вправу “Навчання кучності стрільби з різних положень” на відстані 25 м”;

підготовчу вправу “Навчання кучності стрільби з різних положень” на відстані 100 м”;

початкову вправу “Метання ручної оборонної гранати з місця в пішому порядку”.

початкову вправу “Метання наступальної ручної гранати на ходу в пішому порядку;

початкову вправу “Швидкісне метання ручної оборонної гранати з місця із укриття”;

початкову вправу “Метання ручної наступальної гранати з місця в пішому порядку в лісистій місцевості”;

початкову вправу “Метання ручної гранати в будівлі (у будівлю)”;

початкову вправу з метання ручної кумулятивної гранати з місця;

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора). У навчальному класі виставляють макети або зразки навчальної зброї, яка є на озброєнні механізованих (мотопіхотних) військових частин. Під час заняття викладач (інструктор) інформує про види стрілецької зброї, в яких підрозділах вони є на озброєнні, показує представлені зразки зброї та розповідає про їх призначення, ТТХ і основні принципи застосування. У кінці заняття здобувачам освіти надається можливість оглянути зразки зброї. Підбиваються підсумки заняття.

На початку заняття викладач (інструктор) розповідає про послідовність роботи частин та механізмів при пострілі та його періодах, порядок спорядження магазину. Здобувачі освіти тренуються споряджати магазини, та заряджати і розряджати автомат, ставити на запобіжник. У подальшому вони виконують нормативи з вогневої підготовки.

Викладач (інструктор) пояснює призначення, характеристики та будову коліматорних, оптичних денних та нічних прицілів (в тому числі іноземного виробництва), порядок користування прицілами, догляду за ними та зберігання.

У навчальному класі здобувачі освіти ознайомлюються з призначенням вихідних установок для ведення вогню зі стрілецької зброї. Також вивчають порядок визначення поправок на відхилення з урахуванням метеорологічних умов при призначенні вихідних установок для стрільби. Вивчають правила стрільби та вирішують вогневі завдання. Тренуються визначати відстань до мішені за допомогою мушки або окомірним методом.

Викладач (інструктор) пояснює положення, які використовуються для стрільби з автомата, демонструє, як їх приймати. Здобувачів освіти поділять на групи, в яких вони тренуються приймати різні положення для стрільби.

Заняття проводиться під керівництвом викладача (інструктора) з Відпрацювання утримання зброї в положенні для стрільби стоячи, з коліна, лежачи, у русі, у пішому порядку.

Тренування плавного спуску спускового гачка при утриманні зброї в різних положеннях. Відпрацювання поворотів та розворотів із мінімізацією стрілка в різних положеннях. Розряджання зброї після виконання стрільби з різних положень і надання до огляду зброї після розряджання. Виконання завдань із визначення відстані до цілі, поправок на погодні умови, вивчення правил стрільби.

Здобувачі освіти у подальшому вдосконалюватимуть отримані навички протягом подальших занять із вогневої й тактичної підготовки.

Заняття організовується у відповідності з вимогами “Курсу стрільб”.

Здобувачі освіти ознайомлюються зі зразками ручних гранат, які є на озброєнні в ЗСУ, їх призначення, будова, тактико-технічними характеристиками і принципами дії. Викладач (інструктор) демонструє порядок та послідовність збирання-розбирання ручних гранат, розповідає про прийоми метання гранат на дальність та влучність із різних положень. Здобувачі освіти тренуються у збиранні-розбиранні ручних гранат.

Методи контролю та оцінювання знань/ Methods of control and evaluation of knowledge

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі диференційованого заліку відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

General evaluation is carried out through measurement of learning results in the form of differential control in accordance with the requirements of the external and internal system of quality assurance of higher education.

Політика щодо академічної доброчесності / Academic Integrity Policy

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Writing off during testing and other surveys conducted in written form is prohibited (including using mobile devices). In case of discovery of facts of write-off by the acquirer, he receives another task. In case of repeated detection, an additional test is prescribed.

Політика щодо відвідування / Attendance Policy

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Здобувач, який пропустив заняття має пройти навчання за індивідуальним графіком.

A student who missed a classroom session for valid reasons must show the teacher and submit a document certifying these reasons to the faculty dean's office.

For objective reasons (illness, international internship, scientific and scientific-practical conference (round table), etc.), training can take place in an online form upon agreement with the course teacher.

A student who missed a classroom session must complete the training course according to an individual schedule.

Методи контролю / Control methods

Основні форми участі здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

The main forms of student participation in the educational process, which are subject to ongoing control: performance in practical classes; additions, opposition to the performance, review of the performance; analysis of primary sources; written tasks (tests, individual works in the form of essays); and other written works designed in accordance with the requirements. The students work out each topic of the course, presented in lectures and practical sessions, by forms, given above. Mandatory attendance at lectures, activity during the semester, attendance/practice of all classroom classes, performance of other types of work provided by the curriculum for this

discipline.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

During the evaluation of the student's knowledge level, the analysis is subject to:

- characteristics of the answer: integrity, completeness, logic, reasonableness, correctness;
- quality of knowledge (level of assimilation of factual material): meaningfulness, depth, flexibility, effectiveness, systematicity, generalization, strength;
- the degree of formation of the ability to combine theory and practice when considering situations and practical tasks;
- the level of mastery of mental operations: the ability to analyze, synthesize, compare, abstract, generalize, draw conclusions from the problems under consideration;
- experience of creative activity: the ability to identify problems, solve them, form hypotheses;
- independent work: work with educational and methodological, scientific, auxiliary domestic and foreign literature on the issues under consideration, the ability to obtain information from various sources (traditional; special periodicals, mass media, Internet, etc.).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома тематичними модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Test control can be carried out for one or more content modules. In the latter case, the points awarded to the student for the answers to the test questions are divided between the content modules

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, на бланках, що надаються викладачем під час практичних занять. Індивідуальне завдання підлягає захисту здобувачем на практичних заняттях. Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

An individual task can be completed in various forms. In particular, on the forms provided by the teacher during practical classes. The individual assignment is subject to defense by the student in classes. The results of current control are recorded in the work accounting journal. A positive assessment of students' current performance in the absence of missed and unworked practical classes and positive assessments for individual work is the basis for admission to the final control form. Points for classroom work are worked out in case of absences.

Підсумковий контроль здійснюється диференційовано з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

The final test is carried out in a differential method, taking into account the results of the current and modular control. During the semester control, the results of passing all types of educational work according to the credit structure are taken into account.

The assessment is carried out on a 100-point scale.

**Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік
Distribution of points for the discipline with a form of test control**

Поточне оцінювання / Current assessment													Сума балів / Total points
№ Тематичного модуля / Content modules													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Бали / Point													
2	2	4	8	2	2	4	4	30	10	4	4	24	100

Шкала оцінювання / Rating scale

Сума балів за всі види навчальної діяльності/ The sum of points for all types of educational activities	Оцінка ECTS / ECTS assessment
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
<u>0-34</u>	F

Умови допуску до підсумкового контролю / Conditions of admission to the final test

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по тематичних модулях, та не набрав мінімальної кількості балів вважається таким, що має академічну заборгованість, яку ліквідує у порядку, встановленому Положенням про організацію освітнього процесу.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

A student who has a sum of points for all types of educational activities from 35 to 59 points is assigned an additional credit session. In this case, he must complete additional tasks determined by the teacher.

A student who has not fulfilled the requirements of the work program for thematic

modules and has not scored the minimum number of points is considered to have academic debt, which must be eliminated in accordance with the procedure established by the Regulations on the Organization of the Educational Process.

The student has the right to protest the control results (appeal). The rules for submitting and considering an appeal are determined by the internal documents of the KNUBA, which are posted on the KNUBA website and the content of which is provided to students before the start of studying the discipline.

Матеріально-технічне забезпечення / Material and technical support

Для проведення занять використовуються спеціально облаштовані навчальні навчальні приміщення університету облаштовані відповідно до вимог Типової програми “Базової загальновійськової підготовки” (ТП 7-00(206)246.63).

Методичне забезпечення дисципліни / Methodological support of discipline

Військові публікації / Military publications:

1. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 19.02.2022 № 60 “Про затвердження Порядку оформлення військових публікацій у Збройних Силах України” (ДДП 1-0(189)).
2. Бойовий статут механізованих та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України (Частина III). Взвод, відділення, екіпаж (зі змінами).
3. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України (ТП 7-00(194)11.01).
4. Статути Збройних Сил України.
5. Наказ Міністра оборони України від 23.03.2017 №164 “Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України”.
6. Порадник для військовослужбовців Збройних Сил України (боротьба з бронеоб’єктами та фобіями)
7. Програма “Базової загальновійськової підготовки” (для підготовки мобілізаційних ресурсів, версія 5) (термін навчання 1,5 місяці) (ТП 7-00(206)246.63).

Інформаційні ресурси / Information resources:

1. <https://mod.gov.ua/>
2. <https://tro.mil.gov.ua/navchalni-materialy/>
3. <https://sprotyvg7.com.ua/documents/sti-bzvp>
4. <https://org2.knuba.edu.ua>